

We staan dit jaar voor het eerst stil bij het graf van Barteld Pruisman. Dat is natuurlijk een heel vreemde zaak die nadere uitleg behoeft.

Van hem was bekend dat hij in september 1944 om het leven gekomen was bij een auto-ongeluk in Frankrijk, samen met nog zeven andere Nederlanders. Op hun lichamen werden Duitse militaire identiteitspapieren gevonden, en daarom vermoedde de Oorlogsgraven Stichting dat ze in Duitse militaire dienst waren geweest, en dus niet als oorlogsslachtoffer aangemerkt konden worden.

We hebben het afgelopen jaar onderzoek gedaan naar wat er gebeurd is met Barteld en zijn kompanen, en daarbij kwam een heel ander beeld naar boven.

De Duitse Kriegsmarine had zo'n 35 coasters gevorderd voor het transport van materialen ten behoeve van de Atlantikwall in Frankrijk. Barteld voer op zo'n heel kleine coaster als kok-matroos. Of ze nu gedwongen waren op zo'n schip te varen of niet, dat is niet helemaal duidelijk, maar wat moest je anders als zee-man. Wat wel heel duidelijk bleek uit het onderzoek, is dat een N.S.B. reder in Rotterdam deze mensen in dienst had en ze betaalde. Ze waren dus niet in dienst bij de Kriegsmarine zoals tot nu toe werd aangenomen.

Na de invasie vluchtten vele van deze Nederlanders vanuit St. Malo verder Bretagne in, waar ze later werden ingehaald door de Amerikanen. Ze hebben daar blijkbaar een paar maanden voor de Amerikanen gewerkt in de keuken en bij de foerier.

Deze mensen wilden graag bij het Nederlandse leger in dienst, of op een Nederlands schip voor de geallieerden varen. Na een eerste ondervraging mochten ze naar Engeland afreizen om daar nogmaals ondervraagd te worden, om dan uiteindelijk in Nederlands dienst te kunnen treden.

De Amerikaanse vrachtwagen waarop ze richting Engeland reden, verongelukte echter in september 1944 bij Rennes, en daarbij kwamen acht Nederlanders, waaronder Barteld, om het leven. Een andere Nederlander raakte gewond, en ging later alsnog naar Engeland, en werd daar sergeant in het Nederlandse leger.

Dit hele relaas hebben we teruggevonden in meerdere bronnen, en voor ons is het nu duidelijk dat Barteld wel degelijk een oorlogsslachtoffer is. We hebben niets gevonden dat op iets anders wijst. De Oorlogsgraven Stichting is nog niet zover, maar daar wilden we na vele maanden niet meer op wachten.

De nagedachtenis van Barteld is onrecht aangedaan, dat moeten we nu rechtzetten, en daarom leggen we nu vandaag voor het eerst bloemen op zijn graf.